

MANIFEST ZA POLITIKO, OBRNJENO V PRIHODNOST

Na septembrskih volitvah v državni zbor bomo izbirali prihodnje voditelje. V interesu naše in prihodnjih generacij prebivalcev Slovenije je, da izvolimo takšne, ki bodo znali izpeljati prehod v družbo z nizkimi izpusti toplogrednih plinov, zavarovati naše naravne vire in izpeljati prilagoditev podnebnim spremembam.

V času, ko se cel svet sooča z globalnimi razsežnostmi in posledicami podnebnih sprememb, voditelji najbolj naprednih držav in uspešnih podjetij razmišljajo trajnostno. V Sloveniji medtem ne dosegamo niti ciljev Kjotskega protokola, še naprej načrtujemo nove avtoceste in termoelektrarne na premog, gradimo energetske neučinkovite zgradbe in ne upoštevamo okoljskih meril pri javnih naročilih. S pozidavo plodne zemlje in zavarovanih območij, onesnaževanjem pitne vode, s pogini čebel in izlovi medvedov se tudi kažemo nedorasli vlogi razvite družbe.

Slovenija je z zaključkom predsedovanja Svetu Evropske unije, uvedbo evra, članstvom v EU in NATU izpolnila večino pričakovanj svojih državljanov iz časa osamosvojitve. Po različnih primerjavah spadamo med približno 30 najrazvitejših držav, le po vedno bolj pomembnem merilu - merilu okoljskih politik ostajamo del nerazvitih, zaostalih in v preteklost obrnjenih družb.

Podnebne spremembe so tako obsežne in tako temeljite, da od vsake sposobne družbe zahtevajo takojšnje ukrepanje.

Ta manifest civilno družbene pobude *Plan B za Slovenijo* zato vse stranke poziva, da se v dobro Slovenije zavzamejo za izpolnitev ključnih točk, ki jih bodo po volitvah lahko uresničile in tako naši državi omogočile prehod v družbo z neprimerljivo nižjimi energetske, okoljske, socialne in varnostne tveganji. Tak preobrat lahko našemu gospodarstvu prinese tudi vrsto priložnosti.

Stranke javno pozivamo, da v svojih programih utemeljijo načine za doseganje dveh prednostnih nalog Slovenije v prihodnjih letih:

- 1. Izpeljava prehoda v družbo z nizkimi izpusti toplogrednih plinov**
- 2. Zavarovanje naravnih virov in prilagoditev podnebnim spremembam**

Podrobnejše predloge za doseganje teh dveh ciljev predstavljamo v nadaljevanju MANIFESTA ZA POLITIKO, OBRNJENO V PRIHODNOST.

1. Izpeljava prehoda v družbo z nizkimi izpusti toplogrednih plinov

SPREJETJE KROVNEGA ZAKONA O PODNEBJU IN ENERGIJI

Zakon bo postavil cilje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na ravni Slovenije za vsaj 30% do leta 2020 in za vsaj 80% do leta 2050, vzpostavil okvir ukrepov za doseganje zastavljenih ciljev, obvezne letne stopnje zmanjšanja emisij, vzpostavil ustrezne vladne institucije za koordinacijo izvajanja in nadzor ter zagotovil finančne in človeške vire za doseganje ciljev ter vlaganje v razvoj znanja in usposabljanje akterjev za prehod v družbo z nizkimi izpusti CO₂. Zakon mora biti pripravljen v širokem procesu vključevanja javnosti in deležnikov, končno pa sprejet na referendumu. Obvezna priprava scenarijev za še hitrejšo zmanjševanje emisij, če bodo to zahtevala znanstvena spoznanja oz. mednarodni sporazumi.

REFORMA JAVNIH FINANC

Oblikovanje sistema javnih financ ter politike subvencioniranja tako, da se davčno breme postopoma prenese z davkov na delo na davke na CO₂ in drugo onesnaževanje, tj. na uporabo neobnovljive energije ali drugih virov in surovin, okoljsko nevarnih substanc in izdelkov ter na nepotrebne potrošniške dobrine, obenem pa se ukinejo škodljive subvencije za dejavnosti, ki imajo negativen vpliv na okolje, ter uvedejo davčne spodbude za nakup energetsko varčnejših naprav, gradnjo nizkoenergetskih hiš oz. energetsko prenavo, vlaganja v obnovljive vire (sonce, geotermika, veter, biomasa).

Uvedba okoljskih meril v postopke javnega naročanja; sistemska uveljavitev obveznih okoljskih meril v postopke javnega naročanja. V Sloveniji so javna naročila pomemben del javnih financ (2005 1,8 mrd EUR ali 6,7% BDP) -- upoštevanje okoljskih meril v postopkih javnega naročanja spodbuja trajnostno naravnano gospodarsko rast. Takojšnja uvedba visokih meril glede izpustov CO₂ in učinkovite rabe energije v vse razpise za sredstva skladov EU.

ZAGOTOVITEV ENERGETSKO UČINKOVITE GRADNJE

Oblikovanje zakona in programa o toplotni sanaciji 5% starih stavb vsako leto, določitev obveznih minimalnih standardov za visoko energetsko učinkovitost in energetsko samooskrbnost novih stavb, uveljavitev lesa kot prednostnega gradbenega materiala, izvedba načrtovanih ukrepov in izraba sredstev kohezijskega sklada, ki so namenjena za program trajnostne energije.

SPREMEMBA NAČINA PROIZVODNJE IN PORABE ENERGIJE

Izboljšanje energetske učinkovitosti za 30% do leta 2020, povečanje deleža obnovljivih virov energije v končni porabi na 25% do leta 2020, decentralizacija energetskega sistema, uvedba soproizvodnje in poli-generacije, ter postopna opustitev jedrske energije in takojšen moratorij na nove gradnje.

SPREMEMBA PROMETNE POLITIKE

Sprejetje moratorija na gradnjo novih avtocest in gradnja kakovostne mreže cest za dostopnost regij in podporo trajnostnim oblikam prevoza; vključevanje eksternih stroškov - obdavčitev vseh vozil glede na emisije CO₂ in obremenitev cest; ukinitve davčnih subvencij za nadomestilo za prevoz na delo; omejitev in ustrezna cestnina za tovorni cestni promet v skladu z realnimi stroški; prenos blagovnega prometa na železnico; rast učinkovitosti vozil; prizadevanje za skupno vzpostavitev mednarodne borze za tovorni cestni tranzit prek Alp; uporaba sredstev, zbranih s cestnino za tovornjake in trošarino za bencin, za spodbujanje javnega prevoza; investicije v kakovosten železniški tovorni in potniški prevoz ter druge trajnostne oblike transporta; osveščanje in informiranje ljudi.

2. Zavarovanje naravnih virov in prilagoditev podnebnim spremembam

UVRSTITEV VODE MED STRATEŠKE VIRE

Dosledno varovanje virov pitne vode in raba padavinske vode kot vira; ekosistemski pristop in prednostna uporaba ekoremediacij; decentralizacija sistema čiščenja odpadnih voda, primerne za manjša naselja; sonaravno urejanje urbanih voda in urbane odvodnje, izvajanje Vodne direktive ter s tem povezanega doseganja dobrega ekološkega stanja slovenskih voda.

PREHOD V TRAJNOSTNO KMETIJSTVO

Zavarovanje plodne zemlje in ohranjanje le-te v nezmanjšanem obsegu s primernimi ukrepi; spodbujanje ekološkega kmetijstva: 20% kmetijskih zemljišč in 15% kmetij vključenih v ekološko kmetijstvo; Slovenija - država brez gojenja gensko spremenjenih organizmov.

DOSLEDNO VAROVANJE NARAVE

Polna izvedba zavarovanja območij mreže Natura 2000 do leta 2013 in odpoved energetskim in drugim infrastrukturnim objektom na območjih Natura 2000, sprejetje novega zakona o Triglavskem narodnem parku in razglasitev že predvidenih regijskih parkov Kamniško Savinjske Alpe, Ljubljansko Barje, Karavanke, Pohorje, Kras, Kočevsko in Snežnik; sprejetje zakonodaje o zavarovanih območjih in finančno podprtega razvojnega programa.

PRILAGAJANJE NA PODNEBNE SPREMEMBE

Oblikovanje usklajene strategije prilagajanja podnebnim spremembam na ravni države; načrtovanje čim večje vzdržljivosti in robustnosti infrastrukture ter dolgoročnih vlaganj; povečevanja prilagodljivosti upravljanja ranljivih sistemov; povečanje prilagodljivosti naravnih ranljivih sistemov z zmanjševanjem drugih (neklimatskih) stresnih situacij; preobrazba trendov, ki povečujejo ranljivost (slabo načrtovanje); izboljšanje družbene ozaveščenosti in pripravljenosti za prilagajanje podnebnim spremembam. Podpora zdravemu načinu življenja, osveščanju/izobraževanju o trajnosti in njenemu spoznavanju, in sicer s participativnimi oblikami skupnostnega dialoga kot predvideva Aarhuška konvencija za okrepitev skupne odgovornosti do podnebnih sprememb in iskanja predlogov za prilagajanje na posamezniku najbližji ravni npr. v lokalnem okolju.

SPREMEMBA ZUNANJE POLITIKE

Trajnostni razvoj naj postane pomembna iztočnica za naše diplomatsko in mednarodno-trgovinsko dejavnost in tema, s katero se bomo uveljavljali znotraj EU; sprejetje zaveze, da bo Slovenija namenila najmanj 0,7% BDP za uradno razvojno pomoč za prilagajanje na podnebne spremembe; zaveza za financiranje ukrepov blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe v državah v razvoju, kot dopolnilo uradni razvojni pomoči.

Več informacij o MANIFESTU ZA DRUŽBO OBRNJENO V PRIHODNOST oziroma o pobudi PLAN B ZA SLOVENIJO dobite pri:

Vidi Ogorelec Wagner (vida@umanotera.org), na (info@umanotera.org) in
tel: 01 439 7100